

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХОДОЗНАВСТВА
КАФЕДРА КИТАЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

КУРСОВА РОБОТА

з китайської філології

на тему:

**СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙМЕННИКІВ В
ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ**

Олійника Кирила Павловича

Студента II курсу, групи кит 10-21

Спеціалізація 035 Східні мови і літератури

Філологія (Переклад(китайська))

Науковий керівник: викл. Кривошеєв Л.Д

Національна шкала _____

Кількість балів _____ ЄКТС _____

Члени комісії

_____
(підпис)(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИЙМЕННИКІВ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	6
1.1. Семантичні особливості категорії прийменника у китайській мові	6
1.2. Функціональні особливості прийменників китайської мови	10
1.3. Специфіка політичного дискурсу в сучасній китайській мові	12
Висновки до першого розділу	15
РОЗДІЛ 2. СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРИЙМЕННИКІВ НА МАТЕРІАЛАХ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	17
2.1. Особливості використання різних типів прийменників китайської мови у політичному дискурсі	17
2.1.1. Прийменники на позначення часових та просторових відносин	17
2.1.2. Прийменники, що вказують на спосіб дії	19
2.1.3. Прийменники, що виражають причинно-наслідкові та цільові відносини	21
2.1.4. Прийменники, що виражають суб'єктно-об'єктні відносини	22
2.1.5. Прикметники на позначення порівняння та виключення	25
2.2. Функції та прагматичний потенціал прийменників китайської мови у текстах політичної спрямованості	27
Висновки до другого розділу	30
ВИСНОВКИ	31
论文摘要	33

ВСТУП

Прийменники – важлива частина мови у китайській мові. Порівняно з аналітичною англійською або флективною українською мовою, ізольована китайська мова не має розвинених морфологічних перетворень, тому порядок слів у реченні відіграє вирішальну роль для вираження граматичних відносин між його членами. Прийменники ж мають безпосереднє відношення до розташування лексем у реченні. Однак через тісний зв'язок між китайськими прийменниками та дієсловами їхнє розмежування часто може викликати труднощі.

Прийменники, як досить малодосліджена частина китайської мови, викликають інтерес у рамках їх семантично-функціонального аналізу, у тому числі й на базі політичного дискурсу сучасної китайської мови. Політичний дискурс КНР має свої специфічні особливості як соціально-політичного, так і мовного характеру. Зокрема, значною мірою будучи ідеологічним та включаючи у себе пропаганду, політичний дискурс китайської мови має своєрідну семантичну, лексичну організацію, граматичні властивості. Важливу роль у текстах політичної спрямованості відіграють і службові частини мови, такі як прийменники, які забезпечують цілісність, зв'язність тексту, дозволяють виражати різноманітні семантичні ознаки.

Актуальність досліджуваної проблеми обумовлений необхідністю аналізу комплексного і системного аналізу семантично-функціональних особливостей прийменника як категорії у китайській мові на матеріалі політичного дискурсу.

Об'єктом дослідження є прийменник у сучасній китайській мові.

Предметом дослідження є семантично-функціональні особливості прийменника в сучасній китайській мові на матеріалі політичного дискурсу.

Метою роботи є дослідження семантично-функціональних особливостей прийменника в сучасній китайській мові на матеріалі політичного дискурсу.

Для досягнення мети дослідження необхідно вирішити наступні **завдання**:

- 1) розглянути семантичні особливості категорії прийменника у китайській мові;
- 2) визначити функціональні особливості прийменників китайської мови;

3) з'ясувати специфіку політичного дискурсу в сучасній китайській мові;

4) розглянути особливості використання різних типів прийменників китайської мови у політичному дискурсі;

5) проаналізувати функції та прагматичний потенціал прийменників китайської мови у текстах політичної спрямованості.

Матеріалом дослідження слугують фрагменти політичного дискурсу, відібрані методом суцільної вибірки з китайськомовних публікацій ЗМІ («Voа Chinese», «DW», «BBC NEWS»). Загальна кількість досліджуваних речень становить 50 одиниць.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і завдань дослідження у роботі застосовано загальнонаукові методи (дедукція, аналіз, описовий метод) для визначення теоретичних засад дослідження прийменника в сучасній китайській мові та низку спеціальних лінгвістичних методів, що включають:

– структурний метод – для ідентифікації та виділення системи показників граматичних відношень;

– функціональний аналіз – для виявлення і характеристики прийменників як засобу реалізації категорії дії в сучасній китайській мові;

– контекстуальний метод – для виявлення значень мовних одиниць, що реалізуються в конкретній ситуації спілкування;

– описовий метод – для опису функцій і спектру значень прийменників під час його семантико-функціонального аналізу в синтаксичній одиниці, а також для узагальненого опису розрядів, на які було класифіковано прийменники сучасної китайської мови;

– метод суцільної вибірки – для відбору матеріалу дослідження семантично-функціональних особливостей прийменника в сучасній китайській мові.

Теоретична значущість дослідження полягає в уточненні кваліфікації прийменника в морфологічній системі сучасної китайської мови, визначенні основних семантико-функціональних особливостей прийменника в сучасній китайській мові.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування наукових положень і висновків дослідження семантико-

функціональних особливостей прийменника, а саме – у практиці викладання китайської мови як іноземної, у теорії та практиці викладання практичної граматики китайської мови, у теорії і практиці перекладу з китайської мови.

Структура роботи. Дослідження складається зі вступу, двох розділів і висновків до кожного з них, загальних висновків та списку використаної літератури, довідкової літератури та списку використаних ілюстративних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИЙМЕННИКІВ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

1.1. Семантичні особливості категорії прийменника у китайській мові

Характеристика лексико-граматичних класів є найважливішою частиною опису будь-якої мови, проте на відміну від європейської традиції, де класифікація словникового складу цікавила філософів ще в античності та зайняла одне з ключових місць у науці досить рано, традиційна китайська лінгвістика цими питаннями не займалась, обмежуючись поділом лексики на повні (повнозначні, знаменні) та порожні (службові) слова. Саме тому поділ лексики китайської мови на частини мови з'явився у китайській лінгвістичній думці порівняно недавно.

На сьогодні лексикологія китайської мови виокремлює всі ключові частини мови. Рамки між цими лексичними категоріями часто досить розмиті й різняться від аналогічних категорій української чи інших мов. Однак, для китайської мови притаманні деякі категорії слів, характерні й для більшості європейських мов, зокрема – самостійні (іменник, дієслово, прикметник та ін.) та службові (такі як сполучники, прийменники). Розглянемо більш детально саме категорію службових слів китайської мови.

У китайській мові до класів службових слів належать прийменники, частки, сполучники, класифікатори, показники членів речення та ін. Відповідно до визначення А. В. Беляєвої, прийменники – це службові слова, що виражають суб'єктно-об'єктні, просторові, часові, цільові та причинні відносини. Прийменники висловлюють відносини між неоднорідними членами речення, а саме між присудком і додатком, і навіть між присудком і обставиною [, с. 347]. Прийменники утворюють один із найважливіших класів у системі службових слів багатьох мов. Дослідження та опис сукупності загальних проблем та приватних особливостей граматичної категорії прийменника пов'язане зі значними труднощами [13].

Саме поняття «прийменник» в китайській мові не повністю відповідає загальноприйнятому визначенню прийменників в інших мовах, зокрема – в

українській. В українській граматиці пропонують визначення прийменників як службових слів, що виражають у поєднанні з непрямыми відмінками іменників (а також субстантивованих прикметників, займенників та числівників) різні відносини між формами імені та іншими словами в реченні. Передбачається, що прийменники уточнюють та доповнюють значення непрямих відмінків, самотійної ролі в реченні не грають і тому не є членами речення [16].

Прийменник, як службова частина мови, оформляє підпорядкування одного знаменного слова іншому у словосполученні або в реченні й тим самим виражає ставлення один до одного тих предметів, дій, станів та ознак, які цими словами називаються, і при цьому граматична функція прийменника суворо регламентована категорією відмінка і здійснюється у взаємодії з відмінковою флексією [2, с. 117]. Оскільки в китайській мові відсутні флексії і відмінки у тому розумінні, як їх прийнято визначати в українській мові, то обов'язкова прив'язка прийменників до відмінків (відмінюванню або іншим категоріям, не характерним для китайської мови) не є коректною.

Дослідники граматики китайської мови, звертаючись до прийменників з термінологічної точки зору, дають короткі та лаконічні визначення, що описують граматичні ознаки. Наприклад, прийменник у китайській мові визначається як різновид службових слів, який ставиться перед іменником, займенником або іменником-словосполученням, вказує на час, місце, спосіб, мету, відносність або порівняння самих суб'єктів або їх дій [18, с. 673].

Загалом, загальними граматичними ознаками прийменників української та китайської мов є: належність до службових частин мови, встановлення взаємозв'язку між різними членами речення з метою встановлення їх просторових, часових, суб'єктно-об'єктних, цільових та інших взаємин. Самі собою прийменники не грають самотійної синтаксичної ролі, проте можуть входити складовою в різні обставинні звороти.

У китайській мові, як і в українській, прийменники, залежно від спрямованості висловлювання відносин, поділяються на розряди чи групи. У різних авторів

виділяються різноманітні розряди. Найчастіше вчені виокремлюють наявність п'яти розрядів:

- 1) прийменники, що виражають суб'єктно-об'єктні відносини;
- 2) прийменники, що виражають просторові відносини;
- 3) прийменники, що виражають часові відносини;
- 4) прийменники, що виражають цільові відносини;
- 5) прийменники, що виражають причинні відносини [1, с. 347].

Також можна звернути увагу й на іншу класифікацію, яка встановлює шість основних умовних груп прийменників з маркованих відносин:

- 1) просторово-часові;
- 2) прийменники-відносини;
- 3) прийменники-нейтралізатори перехідності та прийменники, що оформляють пасивні відносини;
- 4) «складні» прийменники, які продовжують широко вживатися як дієслова;
- 5) явні прийменники-сполучники;
- 6) універсальний прийменник 于 yú [15, с. 371].

Го Чженьхуа поділяє прийменники за значенням на прийменники місця, часу, способів та методів, мети, порівняння, відносин, диспозицій, пасивної застави. За функціями Го Чженьхуа встановлює такі категорії: прийменники, що представляють суб'єкт, що представляють об'єкт, який має бути задіяний, що представляють об'єкт, з яким необхідно встановити зв'язок, що представляють інструментарій, що представляють місце та час [14, с. 54].

Відомий китайський дослідник граматики Чжао Юньпін виділяє наступні розряди, що мають свої смислові та синтаксичні особливості. Ця класифікація досить повно та докладно описує спрямованість та роль прийменників китайської мови:

1. Прийменники, що виражають просторові відношення: 在 zài «у / на чомусь», 于 yú «у / на чомусь», 从 cóng «із, від», 由 yóu «книж. із, від», 自 zì «офіц. із, від», 打 dǎ «із, від», 朝 zhāo «до, на», 往 / 向 wǎng / xiàng «до, в, у напрямку до», 到 dào «до,

досягаючи», 沿着 / 顺着 yán zhuó / shùn zhuó «вздовж», 跟着 gēn zhuó «слідуючи за, навздогін».

2. Прийменники, що виражають часові відносини: 从 cóng «від, починаючи з», 打 dǎ «від, починаючи з», 由 yóu «книж. від, починаючи з», 自 zì «офіц. від, починаючи з», 自从 zì cóng «з тих пір як, починаючи з», 在 zài «в, під час», 于 yú «книж. в, під час», 当 dāng «коли; якщо, у випадку».

3. Прийменники, що виражають суб'єктно-об'єктні відносини: 对 duì «для, по відношенню до», 对于 duì yú «по відношенню до, щодо», 关于 / 至于 guān yú / zhì yú «щодо, що стосується, з приводу», 论 lùn «книжн. до питання про, щодо», 给 gěi «для (відповідає питанням «кому?»)», 为 (了) wéi (liǎo) «для, заради», 于 yú «книжн. для, заради, в ім'я», 替 tì «замість, за; заради», 跟 / 和 / 同 (于) gēn / hé / tóng (yú) «(разом) з кимось / чимось», 用 yòng «за допомогою», 比 bǐ «в порівнянні з».

4. Прийменники, що виражають обґрунтування: 依(照) / 按(照) / 根据 / 照 / 据 / 依据 yī (zhào) / àn (zhào) / gēn jù / zhào / jù / yī jù «згідно, відповідно до», 以 yǐ «книжн. відповідно до», 基于 jī yú «відповідно до, на підставі», 凭 píng «виходячи з, на підставі».

5. Прийменники, що виражають цільові відносини: 为 / 为了 / 为着 / 为的是 wéi / wéi liǎo / wéi zhuó / wéi de shì «для, заради, з метою».

6. Прийменники, що виражають причинні відносини: 因为 / 因 / 由于 / 为了 yīn wéi / yīn / yóu yú / wéi liǎo «через причину».

Роль прийменників суб'єктно-об'єктних відносин, які є показниками відмінків, схожа, у певному сенсі, на роль прийменників в англійській мові, де вони також є основним засобом вираження ставлення імені до інших слів у реченні. Прийменники китайської мови значно відрізняються від прийменників української мови за своїми граматичними властивостями, за синтаксичними завданнями, що вирішуються всередині речення, за етимологією і т. д. Більш того, ряд прийменників української мови, як, наприклад, прийменники просторових відносин, що вказують на місце розташування, «на», «з», «під» і т. д., в китайській мові можуть бути представлені і

власне прийменниками, і післяйменниками, при цьому в певних мовних ситуаціях можливим є вживання окремо або прийменника, або післяйменника, або прийменника разом із післяйменниками.

1.2. Функціональні особливості прийменників китайської мови

Китайські прийменники є дериватами дієслів. Деякі з них набули в процесі граматизації вищо-часову форму відповідних дієслів, наприклад: 为了, 为着 wéi liǎo, wéi zhuó – «для, заради». Прийменники досі зберігають деякі синтаксичні властивості дієслів [4, с. 22]. Так, наприклад, у тих випадках, коли в препозиції по відношенню до присудка міститься доповнення або обставина з прийменником, заперечення ставиться не перед присудком, а перед прийменником.

Багато прийменників у китайській мові схожі на дієслова і можуть вживатися як дієслова. Прийменник з об'єктом (іменник або займенник) утворює прийменниковий зворот. Розглянемо базові правила порядку слів із прийменником:

1. У сучасній китайській мові прийменниковий зворот ставиться перед дієсловом, наприклад:

我儿子在北京学中文。 Wǒ érzi zài Běijīng xué Zhōngwén. – Мій син вивчає китайську мову в Пекіні.

他从图书馆走路回家。 Tā cóng túshūguǎn zǒulù huíjiā. – Він пішки повертається додому із бібліотеки.

2. В офіційній мові деякі прийменники можуть ставитися після дієслова, наприклад:

我父母来自农村。 Wǒ fùmǔ lái zì nóngcūn. – Мої батьки приїхали із села.

3. Багато прийменникових зворотів з двоскладним прийменником ставляться на початку речення:

根据天气预报，明天会下雨。 Gēnjù tiānqì yùbào, míngtiān huì xià yǔ. –

Зважаючи на прогноз погоди, завтра буде дощ.

4. Деякі прийменники можуть використовуватись як доповнення результату. При цьому, вони стоять після дієслова:

这封信，请你交给他。 Zhè fēng xìn, qǐng nǐ jiāogěi tā. – Будь ласка, вручи йому цього листа.

У китайській мові в окремих випадках відмінність функцій, властивих дієслову та прийменнику, підкріплюється відмінністю етимологічного тону: 往 wǎng – «йти, їхати; до, в». За значенням прийменники китайської мови поділяються на п'ять розрядів. Кожен із розрядів має свої смислові, функціональні та синтаксичні особливості. Виділяються прийменники, що виражають відносини суб'єктно-об'єктні: 给 gěi (кого?), 用 yòng (що?), 被 bèi (хто?), 所 suǒ (замість кого?), 名家 míng jiā (по відношенню до чого?), 共家 gòng jiā (що?) тощо, просторові: 在, 到, 上, 向, 从 zài, dào, shàng, xiàng, cóng тощо, часові: 在, 从, 到 zài, cóng, dào тощо.

Прийменники 对于 duì yú (щодо), 关于 guān yú (що стосується; щодо...) і 至于 zhì yú (щодо; що стосується) виділяють в окрему групу і називають їх особливими на тій підставі, що лексичні одиниці, з якими вони вживаються, мають значну синтаксичну самостійність, нерідко знаходяться в експозиції і не входять до групи присудка – вони відносяться до речення в цілому.

Цю Юань і Ци Чуньхун, розглядаючи походження і функції прийменника в аспекті когнітивної лінгвістики, з'ясували, що в процесі пізнання світу люди все більше приділяли увагу передачі додаткової, нової інформації, що призвело до граматикалізації дієслова і появи такої службової частини мови як прийменник [17].

Для більш складної ролі слова в семантичній структурі речення також використовуються прийменники. Тому функція прийменників у китайському реченні дуже значна. У мовах, де існують морфологічні зміни, якщо іменник, прикметник і т. д. позначає більше одного предмета, використовується множина. Оскільки ж у китайській мові відсутня така категорія, використовується конструкція з кількісним значенням, для різних предметів існують різноманітні лічильні слова, завдяки чому в китайській мові сформувалася система лічильних слів.

1.3. Специфіка політичного дискурсу в сучасній китайській мові

Політичний дискурс є невід'ємною частиною політичної комунікації. Політична комунікація, своєю чергою, є сукупністю процесів інформаційного обміну, передачі політичної інформації, що відбивають політичну діяльність і надають їй нового значення. Політична інформація поєднує знання про явища, факти та події політичної сфери суспільства; з її допомогою передаються політичний досвід, знання, організується політичне життя, координуються зусилля людей, відбувається їхня політична соціалізація та адаптація [10, с. 219].

Політична комунікація розробила свою власну, особливу мову – мову влади, або політичний дискурс. За визначенням Г. Лассуелла, «мова політики – це мова влади, мова рішень, бойовий клич, закон, посадова присяга, спірні питання, постанови, норми, коментарі, дебати» [7, с. 218]. Політична комунікація входить, як правило, до сфери компетенцій спеціалізованих установ та інститутів, наприклад, органів влади різних рівнів, ЗМІ, політичних партій.

Політичний дискурс – це спосіб тлумачення соціальної реальності у ключових термінах політики. Для цього дискурсу характерний особливий словник, смислові зв'язки між окремими політичними концептами, базові абстракції та метафори, типові контексти слововживання, способи побудови суджень. У політичному дискурсі велике значення має постать політика та певні поведінкові моменти. Політичний дискурс виражає весь комплекс взаємовідносин між політиком та суспільством, впливаючи на формування в адресатів тексту картини світу [6, с. 34].

Політичний дискурс нерозривно пов'язаний із політичною комунікацією. Під політичною комунікацією розуміється комунікативна діяльність, покликана впливати на почуття громадян країни, викликати у них емоції, пропагувати різні ідеї, приймати необхідні рішення, закликати їх до певних дій тощо. Головною функцією політичної комунікації є боротьба влади за допомогою комунікативної діяльності. Політична комунікація є предметом дослідження політичної лінгвістики. Політична лінгвістика – це область знань, що виникла на стику лінгвістики та політології та сягає корінням

ще в античну риторику. До галузі інтересу дослідників з галузі політичної лінгвістики належить головним чином комунікативна, мовленнєва діяльність [11, с. 3].

До класифікації публічних дискурсів входять різні різновиди:

- 1) ораторські виступи, присвячені політиці;
- 2) офіційні тексти на політичну тему (ухвали, укази, закони);
- 3) наукові політологічні статті;
- 4) публіцистичні тексти, кожен з яких має вербальну та невербальну специфіку, цільову спрямованість.

Відповідно, фахівці розмежовують такі види політичного дискурсу, як:

1) інституційний дискурс, що стосується лише текстів, створених політиками (політичні документи, парламентські стенограми, інтерв'ю політичних лідерів, громадські виступи та ін.);

2) масмедійний (медійний) дискурс, що об'єднує тексти, створені журналістами та поширювані через друковані та мережеві засоби масової інформації [7, с. 219].

До периферії політичного дискурсу відносять апаратну комунікацію, куди входять, наприклад, інструкції, накази, розпорядження, правила поведінки для працівників та ін.; тексти, створені людьми, які не є професійними політиками чи журналістами, але беруть участь час від часу в політичній комунікації (листи та звернення, адресовані політикам чи державним установам; анекдоти та побутові розмови на політичні теми та ін.); тексти, у яких використовуються елементи художньої оповіді (політичні детективи, мемуари) [7, с. 218].

У якості характерних ознак політичного дискурсу розглядаються його полемічність, пропагандистські гасла, ідеологізація, претензія на абсолютну істину, метафоричність та ін. Рушійною внутрішньою силою політичного дискурсу виступає його стратегія як сукупність певних мовних дій, у сенсі надзавдання промови.

Основна мета політичного дискурсу полягає у навіянні адресатам – громадянам спільноти – необхідності «політично правильних» дій та оцінок та спонукання до певних дій [6, с. 31]. Ефективне навіювання неможливе без застосування аргументації. Аргументація є комунікаційним процесом, при якому аргументатор намагається схилити того, кому адресована аргументація, до прийняття певної тези.

Загальноприйняте визначення аргументації свідчить, що це логічний процес чи форма розумової діяльності, спрямована на обґрунтування істинності чи хибності певного висловлювання чи теорії.

Розглядаючи соціальний контекст китайського політичного дискурсу, Ке Ян зауважує, що за більш ніж 30 років проведення політики відкритості та реформ у Китаї сталися радикальні зміни, особливо в суспільно-політичній сфері країни [5, с. 60]. Це вплинуло як на лексичний склад політичних промов, так і на мовленнєві стратегії й тактики, які використовуються для впливу на аудиторію.

Загалом, на сьогодні в Китаї багато лінгвістів досліджують співвідношення мови і політики. Китайський вчений Лей Дачуан вказує, що інтерес до мовної проблематики, дослідження прихованих співвідношень між мовою і політикою є одним з основних напрямків наукових досліджень, проігнорувати яке неможливо [8, с. 36].

Розглядаючи особливості китайського політичного дискурсу та роль промови як жанру цього дискурсу, також слід згадати роль традиційної політичної мови. Китайське культурне середовище та його особливості й історична пам'ять впливають на політичну мову, формуючи в ній ряд традиційних для китайської культури фраз та виразів. Фахівці відзначають, що класична китайська політична мова стає способом формування нового варіанту політичної мови, відповідного реаліям Китаю як країни, що постійно розвивається та модернізується.

Логічно припустити, що традиційні політичні фрази і словосполучення свідомо вводяться у сучасний політичний дискурс КНР. У цьому контексті можна стверджувати, що традиційна політична мова має певне функціональне навантаження. Однією з функцій використовуваних у політичних промовах китайських політиків мовних засобів є той факт, що традиційна мова сприяє зменшенню тиску західного дискурсу демократії і підсилює розуміння політичних процесів у рамках власне китайської політичної культури.

Наступна функція – це консолідація суспільства, оскільки політична мова класичного Китаю є єдиним спадком всіх представників китайського народу. Звідси випливає і можливість використання традиційної китайської політичної мови, як

інструменту для зняття внутрішньої напруги, особливо в моменти здійснення реформ, коли велика можливість виникнення соціального розшарування. Традиційні елементи дають можливість кожному члену суспільства відчутти свою причетність до єдиної культурно-історичної лінії.

Для політичного дискурсу КНР також властива характерна така риса, як інтердискурсивність. Під інтердискурсивністю розуміється внутрішня неоднорідність тексту, яка є результатом особливої стилістики, жанру або дискурсивної практики [5, с. 59]. Однією з основних особливостей сучасної політичної мови в КНР є прагнення до дотримання канонів. Наприклад, коли політичний діяч звертається до публіки і в якості аргументу використовує історичний факт, цитати древніх мудреців або зачіпає стародавні традиції, то без сумніву викликає прихильність до себе слухачів.

Висновки до першого розділу

Загалом же, дослідження показало, що прийменники у китайській мові визначаються як службові слова, що виражають суб'єктно-об'єктні, просторові, часові, цільові та причинні відносини. Прийменники висловлюють відносини між неоднорідними членами речення, а саме між присудком і додатком, і навіть між присудком і обставиною. Окрім того, важливою ознакою прийменників китайської мови є те, що вони є дериватами дієслів. Деякі з них набули в процесі граматизації видо-часову форму відповідних дієслів. Відтак, прийменники китайської мови досі зберігають деякі синтаксичні властивості дієслів.

У роботі ми також досліджували особливості китайського політичного дискурсу, з огляду на те, що дослідження вивчає семантико-функціональні особливості прийменників на матеріалах політичного дискурсу сучасної китайської мови. З'ясовано, що політичний дискурс є невід'ємною частиною політичної комунікації як сукупності процесів інформаційного обміну, передачі політичної інформації, що відбивають політичну діяльність і надають їй нового значення. Політичний дискурс є свого роду знаковою системою, у якій відбувається

модифікація семантики функцій різних типів мовних одиниць і стандартних мовних дій. У другому розділі визначені теоретичні аспекти будуть вивчатися на практиці через призму китайського політичного дискурсу.

РОЗДІЛ 2. СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРИЙМЕННИКІВ НА МАТЕРІАЛАХ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Особливості використання різних типів прийменників китайської мови у політичному дискурсі

2.1.1. Прийменники на позначення часових та просторових відносин

Розглянемо особливості використання прийменників різних типів у сучасних китайських політичних текстах. Відповідно до класифікації Чжао Юньпіна, однією з найбільш поширених груп прийменників у китайській мові є прийменники, які виражають часові та просторові відносини.

Для забезпечення опису просторових відносин, взаємодії предметів у китайській мові використовуються просторові прийменники. Наприклад,

一国两制在香港的终结仅仅是中国的内政吗？ [21] – yī guó liǎng zhì zài xiāng gǎng de zhōng jié jǐn jǐn shì zhōng guó de nèi zhèng má ?

Тут використовується прийменник на позначення просторових відносин 在 zài, який загалом має кілька значень. Основне його значення – це «1) перебувати; 2) жити, бути в живих; 3) бути вдома; бути очевидним; 4) жити в ...; знаходитись у...; проживати у...; бути розташованим у...; займати (місце, пост); 5) (бути, будучи) на місці ..., (перебуваючи) у положенні ...; 6) бути в числі, бути ...» [19]. У наведеному реченні цей прийменник вживається у конструкції 在香港 – zài xiāng gǎng, тобто «в Гонконгу».

У наступному реченні використовується прийменник 从 cóng, який, за словником, має такі значення: «1) слідувати, йти слідом; супроводжувати; наближатися; 2) слідувати за; стати послідовником (когось); 3) слухатися, підкорятися; 4) йти назустріч, приймати, допускати; потурати, давати волю; 5) брати

участь у; приєднуватися до; присвячувати себе, займатися (наприклад, професією); б) збиратися (у натовп, у зграю), гуртуватися (у союз)» [18]:

从习近平霸王硬上弓，硬是通过修宪取消了国家主席的任期限制，这一点就已经让西方人大吃一惊。 [21] – cóng xí jìn píng bà wáng yìng shàng gōng , yìng shì tōng guò xiū xiàn qǐ xiāo liǎo guó jiā zhǔ xí de rèn qī xiàn zhì , zhè yī diǎn jiù yǐ jīng ràng xī fāng rén dà chī yī jīng 。

Тут прийменник 从 cóng вжитий у словосполученні 从习近平霸王 – cóng xí jìn píng bà wáng та вказує на відношення подальшої описаної політичної дії до голови китайської комуністичної партії Сі Цзіпіня. Семантика цього прийменника у цьому контексті може трактуватися як «від», тобто політична дія йде «від» певного політика.

До прийменників китайської мови на позначення просторових відносин також належать прийменники 往 / 向 wǎng / xiàng «до, в, у напрямку до». Вживання прийменника 向 xiàng спостерігаємо у наступному реченні, де він вживається для позначення дії «навчати когось»:

向中国商务官员教授美国合同法，推动美中法学交流。 [22] – xiàng zhōng guó shāng wù guān yuán jiào shòu měi guó hé tóng fǎ , tuī dòng měi zhōng fǎ xué jiāo liú 。

Прийменники китайської мови, що виражають часові відносини, зустрічаються у досліджених політичних текстах порівняно не часто. Наприклад, використовується прийменник 自从 zì cóng «з тих пір як, починаючи з» у таких висловлюваннях, як 自从贸易战之后 [22] – zì cóng mào yì zhàn zhī hòu. Також зустрічаємо прийменник 今 jīn у словосполученні, яке вказує на часові рамки певної політичної події: 今年 7 月 [22] – jīn nián 7 yuè. Цей прийменник виражає наступні значення: «1) сьогодення; сучасне; сучасність; сьогоднішній, нинішній; 2) сучасні люди, люди нашого покоління; 3) сьогодні, нині; тепер (часто на початку умовного речення); (якщо) нині; 4) сьогодні; зараз, негайно (також вказує на близьку послідовність дій)» [19].

2.1.2. Прийменники, що вказують на спосіб дії

Низка прийменників китайської мови також вказує на спосіб дії. Зокрема, до таких прийменників належать так звані дієслова-прийменники, такі як 经过 jīng guò зі значеннями «шляхом», «завдяки», «через». Такий прийменник вказує на спосіб або метод дії, тоді як його застосування передбачає здійснення змін. Вживання прийменника 经过 jīng guò передбачає спосіб дії, який для досягнення бажаного результату дії потребує більших зусиль і значніших змін, наприклад:

经过将近两年的贸易谈判 [23] – jīng guò jiāng jìn liǎng nián de mào yì tán pàn.

У цьому уривку політичного дискурсу дієслово-прийменник 经过 jīng guò перекладається українською мовою як «після»: «Після майже двох років торгових переговорів». Натомість, відповідно до словника цей прийменник має таке значення: «1) проходити (через..., по...); транзит(ний); 2) (якимось) шляхом; шляхом (чого-небудь); 3) проходити через..., відчувати; 4) початкове дієслово-прийменник у зворотах обставини часу; 5) перебіг (подій); минуле, історія; як (у додаткових реченнях)» [19]. У нашому випадку прийменник використовується саме у обставинному звороті часу, тобто має потенціал виразника часового показника, хоча за семантичними властивостями у нашій класифікації цей прийменник віднесено до прийменників, які вказують на спосіб дії.

Дієслова-прийменники китайської мови 按照 àn zhào, 依照 yī zhào, 根据 gēn jù, 依据 yī jù мають значення «відповідно до...», «керуючись...», «на підставі...», «згідно з...», відтак виражаючи спосіб здійснюваної дії. Важливо зазначити, що представлені прийменники є ідентичними і можуть повноцінно замінити одне одного. Як правило, ці дієслова-прийменники вказують на те, що виконувана суб'єктом дія відповідає встановленим правилам, регламенту, розпорядку, критеріям тощо.

Як правило, такі прийменники способу дії використовуються у офіційному стилі, у тому числі й у політичному, дипломатичному дискурсах, наприклад:

按照关于联合国会址的协定，不能答应他们申请发给签证的要求。[23] – àn zhào guān yú lián hé guó huì zhǐ de xié dìng , bù néng dá yīng tā mén shēn qǐng fā gěi qiān zhèng de yào qiú 。

У наведеному реченні використовується прийменник 按照 àn zhào – «згідно з». Аналогічне значення та функції у реченні виконує й прийменник 根据 gēn jù – «відповідно до»:

他们根据法律进行经营。[23] – tāmen gēnjù fǎlǜ jìnxíng jīngyíng 。

Дотримання суб'єктом правил є одним із способів виконання дії, оскільки людина, осмислюючи процес виконання дії, одним із перших питань задає собі питання «як це зробити?» і відзначає для себе умови, при дотриманні яких її намір може реалізуватися.

Дієслово-прийменник 凭 píng зі значеннями «відповідно до», «на підставі», «керуючись» вказує на те, що суб'єкт має підставу, привід, надійну основу, внутрішній поклик для виконання дії, наприклад:

英雄凭爱国热情参加了游击战争。[23] – yīng xióng píng ài guó rè qíng cān jiā liǎo yóu jī zhàn zhēng 。

У цьому реченні використовується прийменник 凭 píng у значенні «згідно з». Цей вираз у наведеному реченні також може перекладатися як «за покликом».

Дієслово-прийменник 靠 kào зі значенням «спираючись на...» вказує на залежність одного суб'єкта від іншого або від будь-якого джерела в плані фінансування або надання ресурсів, наприклад:

仅靠经贸关系已难于维系彼此之间的政治关系 [23] – jǐn kào jīng mào guān xì yǐ nán yú wéi xì bǐ cǐ zhī jiān de zhèng zhì guān xì 。

У наведеному реченні прийменник 靠 kào використано у значенні «дотримуватися, триматися (чогось); залежати від (когось); існувати за рахунок (чогось / когось); завдяки, коштом, за рахунок». Мова йде про опору на торгівельні та економічні відносини між країнами.

Відтак, у політичному дискурсі китайської мови досить поширеними є прийменники зі значенням способу дії, які вказують на особливості політичної діяльності, спосіб політичних відносин країн, ті підстави, на які спираються країни у здійсненні зовнішньополітичних стосунків тощо.

2.1.3. Прийменники, що виражають причинно-наслідкові та цільові відносини

У окрему групу варто виокремити й прийменники китайської мови, що виражають цільові та причинно-наслідкові відносини. Так, прийменники цільових відносин включають наступні: 为 wéi, 为了 wéi liǎo. Ці прийменники є ідентичними за значенням та означають «для», «заради», «з метою», «щоб». Вони вказують на мету, яку має суб'єкт, і на дію, яку виконує суб'єкт заради досягнення поставленої мети. Мета може бути виражена як конкретний або абстрактний предмет, на досягнення або отримання якого спрямована свідомо дія суб'єкта, або як образ кінцевого результату, який суб'єкт прагне отримати.

У наступному уривку з політичного тексту використовується прийменник 为了 wéi liǎo у значенні «для», «задля»:

这是“为了保护美国的知识产权和美国公民的私人信息” [23] – zhè shì “ wéi liǎo bǎo hù měi guó de zhī shí chǎn quán hé měi guó gōng mín de sī rén xìn xī ”.

Прийменники причинно-наслідкових відношень представлені дієсловами-прийменниками 因 yīn, 因为 yīn wéi, 由 yóu, 由于 yóu yú, які позначають зв'язок між причиною і наслідком дії. Дієслово-прийменник 因 yīn і 因为 yīn wéi як його повна форма зі значенням «з причини», «через», «оскільки» вказують на причину і наслідок дії, або причину обумовленості дії або стану виконавця дії, наприклад:

就是因为习近平个人这种处理问题的方式逼得欧盟要和美国站到一起。 [21] – jiù shì yīn wéi xí jìn píng gè rén zhè zhǒng chǔ lǐ wèn tí de fāng shì bī dé ōu méng yào hé měi guó zhàn dào yī qǐ 。

У цьому реченні використовується повна форма прийменника 因为 yīn wéi у значенні «1) оскільки, внаслідок того, що..., тому що...; 2) через» [18]. Прийменник 由 yóu і 由于 yóu yú як повна його форма також мають значення «через», «оскільки», «з причини» і вказують на причину і наслідок дії, але на відміну 因 yīn та 因为 yīn wéi, прийменники 由 yóu і 由于 yóu yú у більшості випадків займають позицію у структурі речення на його початку. Наведемо приклад використання прийменника 由于 yóu yú у політичному дискурсі:

王军涛表示，正是由于习近平的强势作风，以及中国近年来的一系列对外对内政策，导致中国与西方世界的关系紧张。 [21] – wáng jūn tāo biǎo shì , zhèng shì yóu yú xí jìn píng de qiáng shì zuò fēng , yǐ jí zhōng guó jìn nián lái de yī xì liè duì wài duì nèi zhèng cè , dǎo zhì zhōng guó yǔ xī fāng shì jiè de guān xì jǐn zhāng 。

У цьому прикладі використано прийменник 由于 yóu yú у значенні «походити від ..., бути обумовленим, бути викликаним (чимось); завдяки чомусь; через те що...; внаслідок того, що...; у зв'язку з тим, що...; оскільки...».

2.1.4. Прийменники, що виражають суб'єктно-об'єктні відносини

Низка прийменників китайської мови виражає суб'єктно-об'єктні відносини й також зустрічається у текстах китайського політичного дискурсу. Зокрема, до таких прийменників належать: 对 duì «для, по відношенню до», 对于 duì yú «по відношенню до, щодо», 关于 / 至于 guān yú / zhì yú «щодо, що стосується, з приводу», 论 lùn «книжн. до питання про, щодо», 给 gěi «для (відповідає питанням «кому?»)», 为 (了) wéi (liǎo) «для, заради», 于 yú «книжн. для, заради, в ім'я», 替 tì «замість, за; заради», 跟 / 和 / 同 (于) gēn / hé / tóng (yú) «(разом) з кимось / чимось», 用 yòng «за допомогою», 比 bǐ «у порівнянні з» [20] та ін. Розглянемо більш детально особливості використання таких прийменників у текстах політичного дискурсу.

对 duì в значенні «до» вказує на внутрішнє ставлення суб'єкта до об'єкта, враження про об'єкт, почуття або думку до нього. Також цей прийменник може вживатися як вказівка на ментальну дію суб'єкта, спрямовану на об'єкт: вираження емоцій, почуттів, висловлення думок. Розглянемо приклад використання прийменника 对 duì:

不过，报导指出习近平以“咄咄逼人的语气”对美国的“干涉”进行了几乎不加掩饰的攻击。 [22] – bù guò , bào dǎo zhǐ chū xí jìn píng yǐ “ duō duō bī rén de yǔ qì ” duì měi guó de “ gān shè ” jìn xíng liǎo jī hū bù jiā yǎn shì de gōng jī 。

У цьому реченні прийменник 对 duì використовується у значенні протилежності, протистояння, розкриваючи економічну війну між Китаєм та західними країнами. Відтак, прийменник 对 duì відіграє важливу функціональну роль у тексті, конструюючи наративи китайського політичного дискурсу.

Також досліджуваний прийменник 对 duì, який позначає суб'єктно-об'єктні відносини, вживається у наступному реченні:

最近我国人口对国内经济情况表示不安。 [22] – zuì jìn wǒ guó rén kǒu duì guó nèi jīng jì qíng kuàng biǎo shì bù ān 。

У цьому реченні йде мова про вираження занепокоєння – емоції, зокрема, її зовнішнього прояву. Важливу роль у вираженні такого значення відіграє саме прийменник суб'єктно-об'єктних відносин 对 «до».

Дієслово-прийменник 同 tóng має значення «з» та вказує на спільну дію суб'єкта і об'єкта або дію, яка виконується в згоді, за попередньою домовленістю тощо. Прийменник 同 tóng співпадає за значенням з 给 gěi, коли мається на увазі, що дія спрямована на користь об'єкта. Розглянемо специфіку використання цього прийменника у наступному реченні:

中国主席在加德满都同尼泊尔总理会谈。 [22] – zhōng guó zhǔ xí zài jiā dé mǎn dū tóng ní bó ěr zǒng lǐ huì tán 。

Дієслова-прийменники 将 jiāng і 把 bǎ є ідентичними за функціонально-структурними особливостями і значенням, позначаючи вплив суб'єкта на об'єкт, в

результаті якого об'єкт змінить свої властивості. Відмінність у вживанні цих двох прийменників полягає у тому, що 将 jiāng вживається переважно в писемному мовленні в текстах публіцистичного, офіційно-ділового і наукового стилів, тоді як прийменник 把 bǎ переважно в усному мовленні, а також у текстах сучасної художньої літератури.

Розглянемо приклади вживання у текстах політичного дискурсу таких прийменників, як 将 jiāng та 把 bǎ:

必须要将犯人捉拿归案。 [22] – bì xū yào jiāng fàn rén zhuō ná guī àn 。

Прийменник 将 jiāng у цьому реченні використовується як показник впливу. Схожу роль у наступному прикладі виконує й аналогічний за значенням прийменник китайської мови 把 bǎ:

我们要把国民经济搞上去。 [22] – bì xū yào jiāng fàn rén zhuō ná guī àn 。

Також серед прийменників, що виражають суб'єктно-об'єктні відносини, можна виокремити дієслово-прийменник 替 tì, який має значення «замість», а також вказує, що дію має виконувати один суб'єкт замість іншого, наприклад:

他在二十大开幕讲话中称 ‘中国式现代化为人类实现现代化提供了新的选择’，即替代民主的西方。 [22] – tā zài èr shí dà kāi mù jiǎng huà zhōng chēng ‘ zhōng guó shì xiàn dài huà wéi rén lèi shí xiàn xiàn dài huà tí gōng liǎo xīn de xuǎn zé ’, jí tì dài mǐn zhǔ de xī fāng 。

У наведеному прикладі використовується прийменник 替 tì, який виражає значення «заміняти, заміщення, заміняти». В уривку йдеться про прагнення Китаю замінити на міжнародному політичному полі демократичний колективний Захід.

Звернемо також увагу на дієслова-прийменники 关于 guān yú і 对于 duì yú, які виражають значення «про», «стосовно», «щодо», «що стосується». Такі прийменники, здебільшого, вживаються для позначення і представлення, введення об'єкта, про який буде йтися далі у тексті. Як правило, позначуваний об'єкт з дієсловом-прийменником у препозиції виноситься на початок речення як топік, тоді як інформація, яка деталізує

його, подається у другій частині речення як коментар. Розглянемо один із прикладів використання таких прийменників:

那么其他国家对于中国的意图和制度的看法也会发生改变。 [22] – nà me qí tā guó jiā duì yú zhōng guó de yì tú hé zhì dù de kàn fǎ yě huì fā shēng gǎi biàn 。

У цьому прикладі використовується прийменник 对于 duì yú, завдяки використанню якого в уривку виражена ідея про зміни уявлення інших країн про наміри Китаю. Прийменник 对于 duì yú у цьому реченні може перекладатися як «про».

Відтак, прийменники та дієслова-прийменники китайської мови, які виражають суб'єктно-об'єктні відносини, відіграють важливу роль у текстах політичного дискурсу, забезпечуючи чітке вираження ідеї, думки автору тексту. До таких прийменників, зокрема, належать наступні: 对 duì, 同 tóng, 将 jiāng і 把 bǎ, 替 tì, 关于 guān yú і 对于 duì yú.

2.1.5. Прикметники на позначення порівняння та виключення

Розглянемо також групу прийменників та дієслів-прийменників китайської мови, які позначають порівняння та виключення у текстах політичного дискурсу сучасної китайської мови. Передусім, звернемося до групи прийменників, які втілюють у тексті компаративні (порівняльні) відношення. Такі прикметники представлені наступними лексемами: 比 bǐ, 像 xiàng, 和 hé, 于 yú. За допомогою таких прийменників у текстах виражається порівняння, порівнюються властивості та характеристики предметів або явищ.

Наприклад, китайський прийменник 比 bǐ має значення «ніж» та позначає компаративні відносини, у яких переважає якісна або кількісна характеристика предмета та будь-яких його параметрів в порівнянні з іншим предметом:

中国男性平均寿命比女性低 10 岁。 [22] – zhōng guó nán xìng píng jūn shòu mìng bǐ nǚ xìng dī 10 suì 。

У наведеному прикладі використовується прийменник 比 bǐ, який має значення «у порівнянні з». Схоже значення, яке виражає компаративні відносини, має й дієслово-прийменник 像 xiàng зі значенням «як», «схожий на» позначає, що порівнювані предмети проявляють свої ознаки, параметри або властивості схожим або приблизно однаковим чином. Розглянемо приклад використання такого прийменника у наступному уривку політичного дискурсу:

但中国的共产党从未像台湾 [22] – dàn zhōng guó de gòng chǎn dǎng cóng wèi xiàng tái wān.

Тут використовується прийменник 像 xiàng для вираження порівняння Китаю з Тайванем. Цей уривок можна перекласти таким чином: «Але Комуністична партія Китаю ніколи не була схожа на Тайвань».

Також слід звернути увагу на дієслово-прийменник 于 yú функціонує як засіб порівняння, перебуваючи у постпозиції відносно дієслова, наприклад:

今年稻产量高于去年。 [22] – jīn nián dào chǎn liáng gāo yú qù nián 。

У цьому прикладі прийменник 于 yú вживається у значенні «ніж», таким чином виражаючи компаративні відносини.

Окрім порівняння, слід звернутися також до категорії прийменників, які виражають виключення у китайській мові. Наприклад, ця категорія прийменників представлена дієсловом-прийменником 除 (除了) chú (chú liǎo) з двома протилежними значеннями:

- 1) винятку, виключення, видалення предмета з умовного переліку;
- 2) акцентування уваги на унікальності предмета.

Розглянемо приклад використання прийменника 除了 chú liǎo у тексті політичного дискурсу:

除了加入世贸组织，美国还助力中国取得奥运会主办权。 [22] – chú liǎo jiā rù shì mào zǔ zhī , měi guó huán zhù lì zhōng guó qǔ dé ào yùn huì zhǔ bàn quán 。

У цьому реченні прийменник 除了 chú liǎo використовується на початку речення та передає значення «окрім». Дослівний переклад цього речення наступний:

«Окрім вступу до СОТ, США також допомогли Китаю отримати право проведення Олімпійських ігор».

Відтак, прийменники на позначення порівняння та виключення становлять окремі підгрупи у системі прийменників китайської мови. Такі прийменники, до яких, зокрема, належать 比 bǐ, 像 xiàng, 和 hé, 于 yú, 除了 chú liǎo, відіграють важливу роль у політичному тексті, виражаючи порівняння, протиставлення або виключення.

2.2. Функції та прагматичний потенціал прийменників китайської мови у текстах політичної спрямованості

Слід зауважити, що деякі з розглянутих у роботі прийменників мають широкий спектр функцій в мові, отже, детально зосередимося на них. Загалом, у наведеній класифікації прийменників китайської мови, які використовуються у політичних текстах, наведено значну кількість дієслів-прийменників. Дієслово-прийменник може функціонувати у мові як прийменник, і в цьому випадку субстантивне словосполучення з прийменником керує дієсловом. Відтак, прийменник може бути наявний у реченні тільки за умов наявності дієслова.

Загалом, розглянуті у роботі дієслова-прийменники розподіляють на три типи в залежності від їх функцій в реченні:

- 1) дієслова-прийменники, дієслівне і прийменникове значення яких співпадають (наприклад, такі дієслова-прийменники, як 朝 zhāo, 到 dào та ін.);
- 2) дієслова-прийменники, прийменникове значення яких відрізняється від дієслівного (прийменник 按 àn «згідно з...» / дієслово 按 àn «натискати»);
- 3) дієслова-прийменники, які втратили дієслівне значення у сучасній китайській мові (被 bèi, 把 bǎ, 从 cóng).

Слід зауважити, що у ході функціонального аналізу використання прийменників у політичному дискурсі з'ясовано, що деякі з них є майже або повністю ідентичними за своєю семантикою, однак можуть різнитися за особливостями вживання та функціями у тексті. Наприклад, прийменники 从 ... 到 ... / cóng ... dào...

та 自 ... 至 ... / zì ... zhì ... є ідентичними як з функціональної, так і зі структурної точки зору. Також і дієслова-прийменники 往 wǎng, 朝 zhāo і 向 xiàng мають однакове значення «у напрямку до...» і вказують на рух предмета у конкретному напрямку до визначеного місця.

Дієслово-прийменник 离 lí зі значенням «від» вказує на розміщення переважно статичних, закріплених об'єктів у просторі, позначаючи їх віддаленість один від одного, при цьому відстань часто вимірюється одиницями виміру довжини, проте наявність одиниці вимірювання відстані не є обов'язковою умовою для наявності в реченні дієслова-прийменника 离 lí, наприклад:

上海电机厂离中心较远。 [22] – shàng hǎi diàn jī chǎng lí zhōng xīn jiào yuǎn 。

У цьому реченні прийменник 离 lí зі значенням «від» використовується для вказівки на просторові відносини. Інший прийменник, що вказує на просторові відносини, це прийменник 顺 (顺着) shùn (shùn zhuó) зі значенням «вздовж, по». Цей прийменник вказує на рух предмета, який відбувається в напрямку розташування статичного, закріпленого предмету, тому за функціонально-структурними властивостями є ідентичним з іншим прийменником – 沿 (沿着) yán (yán zhuó).

Окрім того, у ході аналізу з'ясовано, що конструкція темпорального характеру 由... 至... / yóu ... zhì ... за функціями ідентична іншій конструкції – 从 ... 到 ... / cóng ... dào ..., оскільки значення і функції складових елементів 由 yóu і 至 zhì ідентичні значенням та функціям 从 cóng і 到 dào відповідно. Проте дієслова-прийменники 由 yóu і 至 zhì не обов'язково вживаються тільки у вигляді конструкції, а також можуть функціонувати в реченні окремо одне від одного. Також помічено, що майже завжди ця конструкція використовується на позначення часових відносин, наприклад:

由 1976 年至 1979 年，吸毒者的年龄大多是十六岁左右。 [23] – yóu 1976 nián zhì 1979 nián , xī dú zhě de nián líng dà duō shì shí liù suì zuǒ yòu 。

Дієслово-прийменник 自 zì зі значенням «від, з» також вказує на часову точку відліку, з якої починає відбуватися дія, наприклад:

我国自十五规划起，有关行业规划性质和实施主体将发生很大变化。 [23] –
wǒ guó zì shí wǔ guī huá qǐ , yǒu guān xíng yè guī huá xìng zhì hé shí shī zhǔ tǐ jiāng fā
shēng hěn dà biàn huà 。

Відтак, особливості функціонування прийменників різних семантичних груп у текстах політичного китайського дискурсу характеризуються тим, що різні прийменники можуть виражати схожі значення, однак різнитися за структурними особливостями та специфікою використання у тексті.

Висновки до другого розділу

У ході вивчення класифікації та особливостей функціонування прийменників китайської мови у політичному дискурсі з'ясовано, що основною функцією дієслова-прийменника є критерій вираження граматичних відношень. Граматичні відношення – це реалізація в мові відношень між об'єктами навколишнього світу в результаті їх взаємодії. Саме тому класифікація прийменників у дослідженні побудована на типах відношень, які виділені з точки зору пізнання світу і діяльності людини.

У роботі виокремлено дієслова-прийменники локативних відношень, темпоральних, прийменники способів і методів дії, цільових відношень, причинно-наслідкових відношень, компаративних відношень, суб'єктно-об'єктних відношень, а також позначення винятку. У ході функціонального аналізу виявлено, що деякі дієслова-прийменники можуть позначати одночасно декілька типів відношень і при цьому має великий спектр значень, що вказує на їх поліфункціональність. Виходячи з функцій кожного з розглянутих у роботі прийменників, визначено перелік семантичних значень, описано особливості вживання дієслова-прийменника в реченні.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження зроблено наступні висновки щодо семантико-функціональних особливостей прийменників сучасної китайської мови на матеріалі текстів політичного дискурсу:

1. Прийменники є службовими словами, що виражають суб'єктно-об'єктні, просторові, часові, цільові та причинні відносини. Прийменники висловлюють відносини між неоднорідними членами речення, а саме між присудком і додатком, і навіть між присудком і обставиною. Китайські прийменники є дериватами дієслів. Деякі з них набули в процесі граматизації видо-часову форму відповідних дієслів.

2. Загалом, функція прийменників у китайському реченні дуже значна. У мовах, де існують морфологічні зміни, якщо іменник, прикметник і т. д. позначає більше одного предмета, використовується множина. Оскільки ж у китайській мові відсутня така категорія, використовується конструкція з кількісним значенням, для різних предметів існують різноманітні лічильні слова, завдяки чому в китайській мові сформувалася система лічильних слів.

3. Вагому роль прийменник як службова частина мови відіграє й у текстах політичної тематики. Політичний дискурс є невід'ємною частиною політичної комунікації як сукупності процесів інформаційного обміну, передачі політичної інформації, що відбивають політичну діяльність і надають їй нового значення. Політичний дискурс є свого роду знаковою системою, у якій відбувається модифікація семантики функцій різних типів мовних одиниць і стандартних мовних дій.

4. У роботі досліджено особливості використання різних типів прийменників китайської мови у політичному дискурсі. Зокрема, виокремлено такі групи прийменників: 1) прийменники на позначення часових та просторових відносин: 在 zài, 从 cóng, 往 / 向 wǎng / xiàng, 自从 zì cóng, 今 jīn; 2) прийменники, що вказують на спосіб дії: 经过 jīng guò, 经过 jīng guò, 按照 àn zhào, 依照 yī zhào, 根据 gēn jù, 依据 yī jù, 按照 àn zhào, 凭 píng, 靠 kào; 3) прийменники, що виражають причинно-наслідкові

та цільові відносини: 为 wéi, 为了 wéi liǎo, 因 yīn, 因为 yīn wéi, 由 yóu, 由于 yóu yú; 4) прийменники, що виражають суб'єктно-об'єктні відносини: 对 duì, 对于 duì yú, 关于 / 至于 guān yú / zhì yú, 论 lùn, 给 gěi, 为 (了) wéi (liǎo), 于 yú, 替 tì, 跟 / 和 / 同 (于) gēn / hé / tóng (yú), 用 yòng, 比 bǐ; 5) прикметники на позначення порівняння та виключення: 比 bǐ, 像 xiàng, 和 hé, 于 yú, 除 (除了) chú (chú liǎo) .

5. Особливості функціонування прийменників різних семантичних груп у текстах політичного китайського дискурсу характеризуються тим, що різні прийменники можуть виражати схожі значення, однак різнитися за структурними особливостями та специфікою використання у тексті.

论文摘要

本文以政治话语材料为基础，研究现代汉语介词的语义和功能特征。研究发现，与分析英语或屈折乌克兰语相比，孤立的汉语没有发展形态转换。这就是为什么句子中的词序在表达汉语句子成员之间的语法关系方面起着至关重要的作用。介词在这里也起着重要的作用。然而，由于汉语介词和动词之间的密切关系，往往很难区分它们。

该工作揭示介词是表达对象、时空、对象和因果关系的官方词汇。介词表示一个句子的不同成分之间的关系，即谓语和宾语之间，甚至谓语和环境之间的关系。汉语介词是动词的派生词。其中一些在语法化过程中获得了相应动词的习语时态形式。

本研究考察了汉语介词范畴的语义特征，界定了汉语介词的功能特征，并阐明了现代汉语政治话语的特点。在研究的实践部分，考虑了不同类型汉语介词在政治话语中使用的特点，并分析了汉语介词在政治文本中的功能和语用潜力。本研究对政治话语片段的材料进行了研究，这些材料是通过连续抽样的方法从中文媒体出版物（“Voa Chinese”、“DW”、“BBC NEWS”）中选取的。确定了汉语政治语篇篇章中不同语义组介词作用的特殊性，即不同的介词可以表达相似的意思，但在语篇中的结构特征和使用特点不同。

研究的理论意义在于厘清现代汉语词法体系中介词的限定条件，确定现代汉语介词的主要语义和功能特征。所得结果的实际意义在于可能应用科学规定和研究介词的语义和功能特征的结论。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беляєва А.В. Класифікація частин мови у китайській мові. *Молодий вчений*. 2016. № 6. С. 346-349.
2. Городенська К.Г. Аспектологічні характеристики дієслів руху, переміщення. *Актуальні проблеми граматики: Зб. наук. праць*. Кіровоград, 1997. Вип. 2. С. 116-119.
3. Дем'янюк А.А. Труднощі при вивченні української мови китайськими студентами. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. Київ, 2010. С. 153-158.
4. Дрогомирецький П.П., Ілійчук І.В. Основи китаїстики. Івано-Франківськ, 2017. 25 с.
5. Ке Ян. Дослідження політичної комунікації у Китаї. *Політична лінгвістика*. №3 (37). 2011. С. 58-63.
6. Кондратенко Н.В. Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: монографія. Одеса: Чорномор'я, 2007. 156 с.
7. Кулик В., Нагорна Л., Постригань Г. Дискурс політичний. Дискурс-аналіз. Дискусія політична. *Політична енциклопедія*. Київ: Парламентське видавництво, 2012. С. 218-219.
8. Лей Дачуан. Політика: мовне існування (про побудову політичної лінгвістики). Література, історія, філософія. 2009. №2.
9. Мерзлюк Д.О. Формування та розвиток системи аспектуальних показників у китайській мові. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Вип. 9(2). С. 157-160.
10. Павлуцька В.О. Політичний дискурс: особливості та функції. *Вісн. Житомирського держ. унів ту*. Вип. 39. Філологічні науки. Житомир, 2008. С. 218-221.

11. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.
12. Chao Yuen Ren. A Grammar of Spoken Chinese. Berkley: University of California Press, 1968. 847 p.
13. 高名凯 · 《汉语语法论》, 北京:商务印书馆, 1986 年.
14. 简明汉语语法。郭振华 著。北京：华语教学出版社，2005.
15. 外国人学汉语难点释疑。叶盼云、吴中伟 编著。北京语言大学出版社, 2003.
16. 何洪峰 . 字可作时间介词辨 · 古汉语研究. 第 1 期. 2012 年. 130 页.
17. 张文颖 2017 《两汉介词研究》, 华中科技大学.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

18. Китайсько-український словник. URL: <https://cutt.ly/389Cywe>
19. Словник китайської мови. URL: <https://www.zhonga.ru/>
20. 现代汉语规范词典。李行健主编。北京：外语教学与研究出版社 / 语文出版社, 2004.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

21. 时事大家谈：中国同时与欧美交恶，习近平拉开中西对抗的铁幕？ Voa Chinese, 2021. URL: <https://www.voachinese.com/a/voaweishi-20210329-voaio-china-is-at-same-time-antagonistic-to-europe-and-us/5832304.html>
22. 英文媒体看二十大开幕：习近平将带领中国对抗西方。 DW, 2022. URL: <https://cutt.ly/889X93u>

23. 美中两国从接触走向对抗，进入“新冷战”双边关系路在何方. BBC NEWS, 2020. URL: <https://www.bbc.com/zhongwen/simp/world-53751041>